

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
HUNGARIAN NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES
1071 Budapest, Damjanich utca 44. III/1., 1406 Budapest 76. Pf. 50.

Google Maps: TÖOSZ

Titkárság:

E-mail: toosz@toosz.hu

Telefon: +3613227407, +3613226673

Honlap: www.toosz.hu Forró-Drót szolgálat: +3613212496 Jogi ügyek +36 13212497

TÖOSZ elvárások és kezdeményezések

A TÖOSZ, mint a legtöbb magyar önkormányzatot tömörítő országos érdekvédelmi szövetség, továbbra is a szakszerűség és a szolidaritás elvét előtérbe helyezve kívánja céljait elérni. Célja pedig egy olyan hatékony, átlátható, méltányos, igazságos, fenntartható és kiszámítható önkormányzati rendszer működésének megteremtése Magyarországon, ami minden állampolgárnak ugyanazokat a szolgáltatásokat teszi elérhetővé, ugyanolyan színvonalon, éljen az ország bármely részén.

Feladatfinanszírozás, ASP

Magyarország költségvetési törvénye rögzíti az önkormányzatok általános működésnek és ágazati feladatainak támogatása rendszerét. A finanszírozási rendszer egyes támogatási pontjaiban rögzített támogatás jogosultsági feladatmutatók évről-évre változatlanok. Az utóbbi három évben jelentősen megváltozott gazdasági és piaci környezet jó példája annak, hogy a finanszírozási rendszer hatékonysága megkívánja, hogy a támogatási mutatók minden évben – akár módosítva – az aktuális gazdasági környezethez igazodjon, így biztosítva a finanszírozott önkormányzatok kitettségének csökkentését és kifejezésre juttatva a valódi kiadások mértékét.

A közmű-, egészségügyi és művelődési (művelődési ház, könyvtár) közszolgáltatások, valamint az alsófokú közoktatásban résztvevők nyári napközis táborának üzemeltetése nincs finanszírozva, feladatfinanszírozásuk megoldandó feladat.

A több éve változatlan feladatfinanszírozás felülvizsgálatát, korrekcióját kérjük a kormányzattól az önkormányzati szektorban. Az önkormányzati szövetségek bevonásával kezdődjenek meg az Önkormányzati ASP rendszer által feldolgozott adatok felhasználásával a valós finanszírozási igényeken alapuló számítások, ami alapján mindenki számára elfogadható finanszírozási rendszer megteremtését ösztönözzük. Új elvek és a valósághoz jobban igazodó intézkedések bevezetését ösztönözzük.

Indokoltnak tartjuk és javasoljuk a korábban megszüntetett SZJA meghatározott részének önkormányzatoknak való átengedését, mint támogatási forma visszaállítását. E támogatási forma megszüntetése óta igazolta, hogy a jövedelemkiegyenlítés, jövedelemdifferenciálódás mechanizmusának leghatékonyabb formája lehet az önkormányzatok között a jelenlegi beszámítással szemben.

A jelenleg alkalmazott kiegyenlítési eszköz a beszámítás, amely a nagyobb iparűzési adóbevétellel rendelkezőktől a támogatások terhére elvon, míg a kisebb bevétellel rendelkezőket kompenzálja. A beszámítás alapja az önkormányzat előző évi iparűzési

adóalapjának 0,55 %-a, és az elvonás mértéke a törvény szerinti differenciálás szerint növekszik. A jelenlegi differenciálás egyrészt túl széles sávban érvényesíti az egyes elvonások mértékét, amely miatt az önkormányzatok közötti kiegyenlítés nem szorosan követi az önkormányzatok adóalap és adóerő-képességük változását. Másrészt az adóalap számítás figyelembe veszi a felszámolás, vagy végrehajtás alatt lévő gazdasági társaságok által bevallott, de meg nem fizetett adót, amely a gyakorlati tapasztalatok szerint 95 %-ban nem kerül megfizetésre és behajtásuk eredménytelen. Ezen társasági formák bevallott és adóalapot képező adói torzítják az önkormányzatok adóalapját, amelyek így hátrányosan befolyásolják a beszámítás mértékét és támogatás összegét.

Ezért javasolt lenne a beszámítás mechanizmusában e torzító tényezők utólagos korrekcióját végrehajtani és annak eredményétől függően az önkormányzatokat utólag kompenzálni.

Javasoljuk, hogy a közös önkormányzati hivatalok működésének finanszírozása a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települési önkormányzatok komplex vizsgálata alapján történjen.

Helyi adó rendszerének átalakítása

Az állandó lakóhely szerinti települést illeti a munkaadó befizetett helyi iparüzési adójának a munkavállaló éves bérének a munkaadó egész bértömeghez viszonyított arányszáma szerint számított része. (A munkavállaló „fejkvótaként” állandó lakóhelyére hazaviszi a rá eső helyi iparüzési adót. Az intézkedés kistérségre vagy tágabb térségre is kiterjeszti az adott településen megtelepedett ipar pozitív hatásait. Minden településen a jövőben sem lesz jelentős helyi iparüzési-adó fizetésére képes potenciál, de az elosztás új rendje arányosabbá teszi a megtermelt jövedelemből való települési részesedést a közös feladatellátás érdekében. A változtatás legkevesbé a megyei jogú városoknak kedvez, viszont ezáltal megvalósul az a kormányzati cél, hogy a megyei jogú városok legyenek a motorjai az egyes térségek fejlődésének. Ráadásul a Modern Városok Program kedvezményezettjeként a megyei jogú városok már előre hozzájutottak azokhoz a forrásokhoz, amik településfejlesztési feladataik végrehajtását évtizedekkel előrehozták úgy, hogy ezeket a forrásokat a nem megyei jogú városokban élő polgárok által előállított jövedelmekből csoportosították át részükre). A beszámítás és a szolidaritási hozzájárulás tekintetében a helyi önkormányzatok elérték a teljesítési képességük maximumát, ezen lazítani kell.

Az elektronikus útdíj befizetéseit a helyi iparüzési adó helyett a társasági adóból lehessen levonni a érintett vállalkozásnak.

A gépjárműadó minden forintja maradjon az azt beszedő településen és az önkormányzatnak kötelezően települési közlekedési infrastruktúra fejlesztésre kelljen azt fordítania. (A belterületi utak állagmegőrzése és -javítása, a helyi tömegközlekedés finanszírozása, a közlekedésbiztonsági beruházások iránti igény megalapozottá teszi a jelzett változtatást.)

Javasoljuk a földadó-kérdés felülvizsgálatát a települések nagyobb adóbevétele érdekében, továbbá a települési önkormányzat ne legyen részvevője az adásvételi folyamatnak, mivel – a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (földforgalmi törvény) alapján szociális földprogram megvalósítása, településfejlesztési cél és közfoglalkoztatási ingatlanszerzés kivételével – nem vásárolhat termőföld-ingatlant. Indokoltnak tartjuk, hogy a települési önkormányzat is kapjon a földforgalmi törvényben elővásárlási jogot a közigazgatási területét érintő földárverések alkalmával. Ehhez

kapcsolódóan javasoljuk, hogy a földforgalmi törvény 103/A. §-ában meghatározottak szerinti kifogás esetében a települési önkormányzat képviselő-testülete helyett a fővárosi és megyei kormányhivatal területileg illetékes kerületi, járási hivatala rendelkezzen hatáskörrel a kifogás elbírálására.

Rendkívüli működési támogatások

Ne fordulhasson a Kormányhoz rendkívüli működési támogatásért olyan település, amelyik nem vonta be a településen élő magánszemélyeket és vállalkozásokat a helyi adózásba (a helyi adó kivetésével párhuzamosan természetesen az adott önkormányzat joga a helyben hatályos adókedvezmények megállapítása is, azonban ez nem irányulhat a helyi adó-fizetés kijátszására).

Fejlesztési rendszer, források és azok elosztása

A TÖOSZ-tag önkormányzatok a szakszerűség, szolidaritás és egyenlőség elvén a fejlesztési források területalapú elosztásának elvét várják el mind a hazai, mind a nemzetközi fejlesztési programokban. Már az előkészítési szakaszban kérjük, hogy az önkormányzati szövetségeken keresztül az önkormányzatok is részt vehessenek a 2021-2027 ciklus fejlesztési politika alapelveinek kialakításában. Az ÖNET rendszerén keresztül valódi politika-formálási lehetőséget kér és vár el az önkormányzati rendszer.

Egyre több figyelem hárul a fejlesztések fenntarthatóságának kérdésére. A teljes államháztartás, és benne a helyi önkormányzatok számára óriási fenntartási, finanszírozási terhek jelenthetnek meg akár a közeljövőben a szakszerű, ám kevésbé fenntartható fejlesztések kapcsán. Közös érdek a széleskörű és körültekintő fejlesztési tervezés. A mostani európai uniós fejlesztési ciklus terveinek áttekintését, kiigazítását és áttervezését sürgetjük, hiszen a fejlesztések kivitelezése számos problémával, akadállyal küzd. A TÖOSZ-tag önkormányzatok nyitottak az együttműködésre. Ezért kérjük, hogy a fejlesztési rendszer irányítói, szereplői is legyenek kooperatívak és legfőképpen gyorsak.

Norvég Alap

A fejlesztési források közül kiemeljük az EGT és Norvég Alap mielőbbi elindításának igényét, hiszen számos települési önkormányzat számít e fontos programra a gazdasági és társadalmi felzárkózás érdekében: olyan programok valósulhatnak meg, amelyekre nincs sem hazai, sem uniós program (pl. Közép-Magyarországi régió önkormányzatai). Szövetségünk fejlődésének fontos része volt a Norvég Alap támogatása és norvég testvérszervezetünk együttműködése. Ezek az EGT mechanizmusok olyan lehetőségeket adtak az önkormányzati szektornak, amelyeket hazai forrásból nem lehetett biztosítani.

Magyar Falu Program

A TÖOSZ számára kiemelt prioritás a Magyar Falu Program. Ugyanakkor a fenti alapelvek mentén javasoljuk pontos, széleskörű módon a program hosszú- középtávú megtervezését. A TÖOSZ továbbra is nyitott és elkötelezett a közös munka iránt a programirányítóval. Kérjük, hogy mielőbb alkossák meg a tervezési folyamat tervezetét – ennek kialakításában is szívesen dolgozunk együtt a kormánnyal.

Hangsúlyozzuk a kisvárosok fejlesztésének átfogó tervezése is kapcsolódjon a fenti munkához, hiszen számos szempontból a kisvárosok fejlesztése háttérbe szorult a Modern Városok Program és a Magyar Falu Program mellett.

Számos elem esetén további finomításokat javasolunk, amiben szintén elkötelezett és nyitott módon rendelkezésre állunk a közös munkában: pl. a falusi CSOK rendszere innovatív és nagy örömeire szolgál önkormányzatainknak, ugyanakkor elgondolkodtató, hogy az érintett települési önkormányzatok körét milyen elvek alapján lenne érdemes tágítani, hogy valóban egyenlő esélyei legyenek a falvaknak az elvándorlás és a csökkenő lakosság szám problémáinak megoldásában. A Falusi CSOK-ban az 1.000 fő alatti településeken ne legyen semmilyen korlát.

Fontosnak tartjuk 2020-ban így az 5.000 fő feletti településekre a Kisvárosi Program kidolgozását is. A TÖOSZ – a Magyar Falu Program mintájára – nyitott és kötelezett a közös munka iránt a kormánnyal.

Képzések, kapacitás-építés

A TÖOSZ a Belügyminisztériummal, Norvég Önkormányzati Szövetséggel és számos kitűnő partnereinek közreműködésével adaptálta, kipróbálta, továbbfejlesztette és nagy sikerrel végre is hajtotta számos önkormányzat részvételével Képviselő-testületi Képzést az elmúlt két alkalommal az önkormányzati választásokat követően. Képzési programunk modern e-learning modullal rendelkező, ugyanakkor gyakorlatorientált és bizonyítottan hasznos a képzési konstrukció, amit szívesen ajánlunk további együttműködés keretében a Kormány számára: mindannyiunk közös érdeke, hogy a helyi önkormányzatok újonnan megalakuló képviselő-testületeinek tagjai, a polgármesterek és az önkormányzati képviselők ne csupán alapos tudással és naprakész információval, hanem együttműködési készségekkel, nyitottsággal és megfelelő demokratikus szemlélettel kezdje meg működését. Az önkormányzati tisztségviselők képzésére ajánljuk Polgármester Akadémiánkat, ami 2009 óta számos programmal működik. Bármely kapacitásépítési és tudásprogramunk mindenkor nyitott a kormányzati szereplők, szakmai szervezetek, társ-szövetségek és civil szervezetek előtt az együttműködés terén.

Polgármesterek

A demokrácia alappillérei a helyi önkormányzatok. Az adott önkormányzat sikerét nagyban befolyásolja a polgármester személye. Az jó, hogy a polgármesteri tisztség betöltése nincs iskolai végzettséghez kötve. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a polgármesterség – ha jól csinálják – még a szakmánál is több! Hivatás! Mindezért fontosnak tartjuk az újonnan megválasztott polgármesterek felkészítő képzését, amiben kezdeményezzük az általunk alapított Polgármester Akadémiával való kormányzati együttműködést. Javasoljuk, hogy a településük és az ország érdekében legyen arra lehetőség, hogy vezetői, közigazgatási, jogi és egyéb a feladat ellátásához szükséges ismereteket az új polgármesterek megszerezhessék, ahogy erre több európai országban van lehetőség.

A polgármesterek díjazása szintén kiemelt fontosságú kérdés, hiszen nagy a felelősségük a településük vezetésében. Javasoljuk, hogy a polgármesteri díjazás (illetmény, tiszteletdíj) a felelősség mértékéhez, a tudásukhoz és a tapasztalatukhoz igazodjon, mert ezek azok a tényezők, amelyek leginkább befolyásolják egy település sikerességét. Konkrét javaslatunk,

hogy a polgármesteri díjazás megállapításánál lehessen figyelembe venni az iskolai végzettséget a tisztségben eltöltött ciklusok számát és az adott település költségvetésének nagyságát. A település lakosság száma nem feltétlen mércéje a feladatok számának és nagyságának.

A TÖOSZ indokoltnak tartja a közszolgálati járadék intézményének újra bevezetése, az a választott polgármester, akinek a következő választási ciklusban 2 éve lenne hátra az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig és 4 választási ciklussal, de legalább 15 év foglalkoztatási jogviszonyban betöltött polgármesteri, alpolgármesteri tisztséggel rendelkezik és nem akar a polgármesteri tisztségért újra indulni az általános önkormányzati választásokon, az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig (nyugdíjba vonulásáig) az állam finanszírozza meg az előrehozott nyugdíjellátását.

Önkormányzatok, mint munkáltatók

Elvárjuk, hogy az önkormányzati köztisztviselők bérezése azonos mértékű legyen a kormányzati tisztviselők bérezésével. Az önkormányzati köztisztviselők ugyanúgy közszolgálatot látnak el, mint a kormányzati tisztviselők. Feladatuk nehezebb is, mivel a kisebb hivatalokban egy-egy ügyintéző több feladatot, esetleg több szakterületet lát el, hiszen az önkormányzatok számára megállapított, finanszírozott létszámkeret igen szűkre szabott. Elkötelezett, hozzáértő és szakmáját magas szinten űző szakemberek nélkül egyetlen önkormányzati rendszer sem működhet megfelelően, legyen az a legmodernebb, legigazságosabb és leginkább demokratikus, a szubszidiaritás követendő példája. Az önkormányzati köztisztviselők bérének rendezésére égető szükség van, önkormányzataink egyik legnagyobb kihívása a megfelelő munkaerő hiánya, a fokozott munkateher és a piaci szereplőkkel versenyképtelen illetményrendszer miatti munkaerő-elvándorlás, a távozó köztisztviselők megfelelő szakértelemmel rendelkező új munkatársakkal történő helyettesítésének megoldása.

Elfogadta a TÖOSZ Küldöttgyűlése 2019. május 29-én.